

Якубівська Юлія Євгенівна

*аспірант Українського державного університету
фінансів та міжнародної торгівлі,
викладач Тернопільського комерційного інституту*

**Формування моделі стратегічного управління національними об'єктами
інтелектуальної власності в системі міжнародного науково-технічного
співробітництва**

На протязі багатьох років увесь розвинутий світ визнає, що єдиною гарантією будь-якого довгострокового процвітання країн та їх угруповань є економіка, заснована на знаннях. А це можливо лише шляхом реалізації цілого ряду добре продуманих заходів в галузі освіти, підтримки наукових досліджень та розробок, передачі технологій та інвестиційної підтримки. Ці заходи ґрунтуються на комплексі відповідної політики держави – економічної, інноваційної, освітньої, науково-дослідної та інших. Важливу роль відіграє також конкурентне середовище, умови державного адміністрування та інфраструктура ринку, рівень освіти та інші параметри, котрі формують сприятливі умови для інноваційної діяльності.

Теоретико-методологічну основу управління національними об'єктами інтелектуальної власності достатньо глибоко висвітлено у світовій економічній літературі, а саме, у працях таких вчених, як: Г.Сміт, Р.Пас, С.Лернер, А.Сільверман та інших. Дана тематика є актуальною і для України. Проблематика управління інтелектуальною власністю в системі міжнародного науково-технічного співробітництва, як системи дій щодо створення та просування товару, здатного забезпечити бажаний ринковий успіх, є новою та недостатньо опрацьованою для української економіки. Вона є складовою сфери наукових досліджень таких вітчизняних дослідників, як : В.Базилевич, В.Ільїн, М.Паладій, Г.Білов, Н.Дригваль, В.Олейко та інших. На основі опрацювання публікацій вищевказаних вчених можемо зробити висновок про науково-практичне значення їхніх досліджень. Однак на даний час не існує єдиної сформульованої моделі управління інтелектуальною власністю в системі міжнародного науково-технічного співробітництва.

Мета наукової статті полягає у формуванні нової моделі управління інтелектуальною власністю в Україні в системі міжнародного науково-технічного співробітництва. З метою досягнення вищевказаної мети потребують вирішення наступні завдання:

- проаналізувати особливості управління інтелектуальною власністю в Україні;
- охарактеризувати повноваження органів управління інтелектуальною власністю України;
- сформулювати модель управління інтелектуальною власністю в Україні в системі міжнародного науково-технічного співробітництва.

В Україні система управління національними об'єктами інтелектуальної власності характеризується недосконалістю підходу в контексті як державного сприяння, так і діяльності підприємств і потребує вдосконалення.

На даний час система дослідження та розвитку в Україні не здатна продукувати достатньо нових ідей, що у майбутньому стали б основою в контексті створення інновації. Це в першу чергу викликано сучасною структурою підтримки, а саме мінімальності наголосу на інноваційно-зорієнтованих дослідженнях. Саме тому існує значна проблема у перевазі підтримки виключно промислових досліджень над інноваційними. Пропонується наступна модель формування стратегії ефективного управління національними об'єктами інтелектуальної власності в системі міжнародного науково-технічного співробітництва: модель включає в себе визначену стратегічну візію, що включає визначені цілі, для досягнення яких сформульовано чіткі завдання, подано відповідні інструменти виконання цих завдань, а також коло необхідних прийнятих заходів із зазначенням виконавців, термінів реалізації та потенційного результату (бажаного ефекту). Стратегія представлена у вигляді моделі, вгорі якої на схематичному Рисунку 1. зображено візію, тобто це наша загальна концептуальна ідея побудови моделі. Візія представлена чотирма цілями, кожна з яких має відповідну кількість завдань. Кожне завдання демонструє нам інструменти його досягнення, а також необхідні до прийняття заходи, яких у моделі перераховано 40 позицій. Крім того, модель зазначає виконавців

відповідних прийнятих заходів, а також показники результативності, тобто бажаний результат.

Візія. Нове бачення національної інноваційної політики України
Підприємства активно працюють над вдосконаленням продукції, технології та сервісу, а також методами управління ОІВ в розрахунок на стабільне зростання продуктивності праці та підвищення рівня конкурентоспроможності

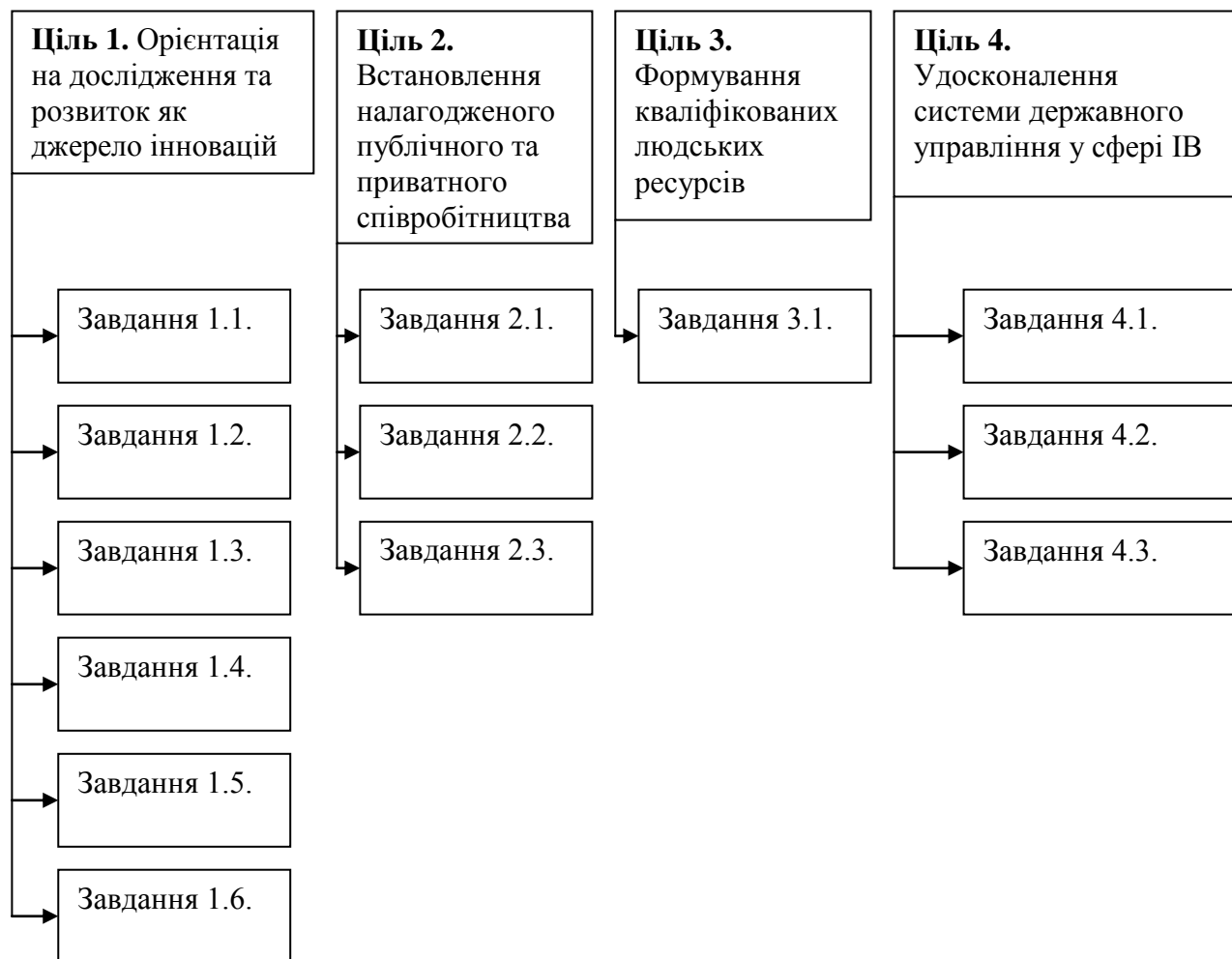

Рис.1. Модель формування ефективної стратегії управління національними об'єктами інтелектуальної власності в системі міжнародного науково-технічного співробітництва України

Охарактеризуємо запропоновану вище модель, подану на рис. 1. Визначена візія удосконалення системи управління національними об'єктами інтелектуальної власності за умови виходу на міжнародні ринки звучить наступним чином: підприємства активно працюють над вдосконаленням

продукції, технології та сервісу, а також методами управління об'єктами інтелектуальної власності в розрахунку на стабільне зростання продуктивності праці та підвищення рівня конкурентоспроможності. А це у свою чергу означає переорієнтацію вітчизняних підприємств в інноваційному напрямку. У даній моделі увага сконцентрована на чотирьох цілях, кожна з яких має свої завдання, інструменти, а також відповідні заходи для їх досягнення:

Ціль 1. Орієнтація на дослідження та розвиток як джерело інновацій. Концентрація уваги на інноваційному продукті сприятиме не лише підвищенню конкурентоспроможності українських виробників на міжнародному рівні, але й збільшить приток іноземних інвестицій в національну економіку.

Завдання 1.1. Щорічне збільшення частки суспільних витрат на дослідження та розвиток та досягнення рівня 1% ВВП до кінця наступного року. Дане зростання повинне відбуватися у сфері промислової інтелектуальної власності. Якщо успішно вирішити це завдання, результатом матимемо підвищення інноваційної діяльності. Однак у національній інноваційній політиці дане питання наразі не виокремлено.

Інструмент 1.1.1. Зростання кількості та зміна структури суспільних витрат на дослідження та розвиток. Україна витрачає менше грошей на дослідження та розвиток ніж у середньому по ЄС: згідно із Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність» даний показник встановлено у розмірі 1,7% ВВП, однак практика показує, що в реальності він становить не більше 0,42%, у ЄС цей показник становить в середньому 1,9%.

Захід 1. Поступове щорічне збільшення суспільних витрат на дослідження та розвиток на 20-25% з метою досягнення частки 1% ВВП. Відповідальні інстанції: Державна служба інтелектуальної власності України та Міністерство фінансів України. Показники результативності: Зростання частки витрат на дослідження та розвиток у складі Держбюджету України на наступний рік.

Захід 2. Оновлення системи національної науково-дослідної політики України з метою встановлення основних принципів державної підтримки досліджень та розвитку, а також зміни пропорцій співвідношення інституційних та цільових коштів на дослідження та розвиток у напрямку переваги промислової

сфери. Відповідальні інстанції: Державна служба інтелектуальної власності України, Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Академії правових наук України Показники результативності: зміни в пропорціях цільової та інституційної підтримки розробок та досліджень на користь перших (з поточного 40:60 до очікуваного 60:40).

Захід 3. Зміна підходів у контексті створення нових програм суспільної підтримки дослідження та розвитку у напрямку підвищення якості технологічних, екологічних та економічних напрямків. Відповідальні інстанції: Державна служба інтелектуальної власності України. Показники результативності: збільшення частки інноваційно-зорієнтованих програм.

Інструмент 1.1.2. Встановлення фактичних пріоритетів (основні довгострокові напрямки досліджень).

Захід 4. а) встановлення пріоритетів в контексті довгострокових досліджень; б) оновлення існуючих пріоритетів при підготовці нової системи національної науково-дослідної політики України на 5 років. Відповідальні інстанції: Державна служба інтелектуальної власності України. Показники результативності: кількість довгострокових напрямків досліджень (максимум 7) та їхня орієнтація на створенні майбутнього інноваційного потенціалу та конкурентоспроможності.

Захід 5. Формування акцентів в контексті покращення існуючої системи довгострокових напрямків досліджень та створення нової системи. Відповідальні інстанції: Український центр інноватики та патентно-інформаційних послуг, ДП «Український інститут промислової власності», Державна служба інтелектуальної власності України. Показники результативності: зростання частки державних витрат на дослідження та розвиток в контексті довгострокового планування.

Інструмент 1.1.3. Розподіл суспільних витрат на дослідження та розвиток відповідно до очікуваних результатів.

Захід 6. Оцінка результатів досліджень та розробок на загальних засадах, акцентуючи увагу на об'єктах комерціалізації. Відповідальні інстанції: Державна служба інтелектуальної власності України. Показники результативності: зростання показника кількості реалізованих проектів і планів досліджень з

високими якісними показниками та зменшення кількості нереалізованих проектів з низькими показниками.

Захід 7. Оголошення ряду дослідницьких програм, реалізація яких торкатиметься як дослідницьких організацій та науково-дослідних інститутів, а також майбутніх виконавців та фінансуватимуться з державних та приватних джерел. Відповідальні інстанції: Український центр інноватики та патентно-інформаційних послуг, ДСІВ. Показники результативності: зростання кількості програм, оснований на спільній участі дослідницьких організацій, університетів та майбутніх реалізаторів.

Завдання 1.2. Забезпечення охорони права інтелектуальної власності на результати досліджень та розробок.

Інструмент 1.2.1. Ефективність державної підтримки інтелектуальної власності.

Захід 8. Підтримка системи захисту інтелектуальної власності на основі спеціальних короткострокових програм, що оснований на спільному фінансуванні (для заявників з наукової сфери та малого і середнього бізнесу). Відповідальні інстанції: Державна служба інтелектуальної власності України, ДП «Українське агентство з авторських та суміжних прав», Державний інститут інтелектуальної власності, Український центр інноватики та патентно-інформаційних послуг, ДП «Український інститут промислової власності», Науково-практичний журнал «Інтелектуальна власність». Показники результативності: кількість патентних заявок та виданих охоронних документів та їх захист.

Захід 9. Моніторинг контрактів на використання результатів дослідницької діяльності, а також зарахування витрат щодо захисту інтелектуальної власності в загальні витрати проекту. Відповідальні інстанції: Державна служба інтелектуальної власності України. Показники результативності: зростання частки захищених результатів досліджень та розробок.

Інструмент 1.2.2. Застосування нормативно-правових актів щодо охорони та захисту інтелектуальної власності.

Захід 10. Імплементация принципів європейського законодавства у сфері інтелектуальної власності у національне законодавство. Відповідальні інстанції:

Верховна Рада України, Президент України, Державна служба інтелектуальної власності України. Показники результативності: відповідність українського законодавства з інтелектуальної власності міжнародним стандартам.

Захід 11. Рекомендація науково-освітнім закладам збільшити кількість годин, виділених на вивчення основ інтелектуальної власності, її захист та господарське використання, включаючи оцінку комерційного потенціалу результатів досліджень та розробок, у науці та техніці (магістерські та докторські програми). Відповідальні інстанції: Міністерство освіти та науки України, Верховна Рада України. Показники результативності: кількість слухачів магістерських та докторських програм за напрямком «Інтелектуальна власність».

Завдання 1.3. Створення координованої системи використання національних та міжнародних фондів для здійснення досліджень та розвитку інновацій.

Інструмент 1.3.1. Використання актуальних поправок до міжнародно-правових актів.

Захід 12. Контроль за підготовкою оновленого національного плану розвитку на рівні державного управління відповідно до національної інноваційної політики України. Відповідальні інстанції: Міністерство економіки України, Державне агентство України з інвестицій та інновацій, Міністерство промислової політики України. Показники результативності: контрольованість руху відповідних ресурсів на національному рівні.

Інструмент 1.3.2. Контроль використання ресурсів всередині країни

Захід 13. Вдосконалення системи підтримки діяльності у сфері досліджень, розвитку та інновацій урядом України. Відповідальні інстанції: Верховна Рада України, Президент України, Міністерство економіки України, Державне агентство України з інвестицій та інновацій, Міністерство промислової політики України. Показники результативності: обсяг коштів, виділених на підтримку нових програм наукових досліджень, розробок та інновацій, їх частка в загальному обсязі ресурсів.

Інструмент 1.3.3. Створення Українського агентства технологій.

Захід 14. Оцінка досвіду інститутів у сфері інтелектуальної власності в Україні та на міжнародному рівні, акцентуючи увагу на об'єктах промислової

власності та встановлення відповідних стандартів, що являли б собою уніфіковані зразки. Відповідальні інстанції: Державна служба інтелектуальної власності України, ДП «Український інститут промислової власності». Показники результативності: внесення змін до стандартів оцінки.

Інструмент 1.3.4. Формування програм інноваційної діяльності в регіонах.

Захід 15. Здійснення моніторингу та оцінка системи вимірювання ефективності інноваційної діяльності по окремих регіонах та окремими групами суб'єктів господарювання. Відповідальні інстанції: Державна служба інтелектуальної власності України. Показники результативності: чіткий розподіл між регіональними групами за сферами діяльності.

Захід 16. Вибір та підготовка експертів та управлінців (з відповідним рівнем знань у сфері інтелектуальної власності) для виконання групових ініціатив. Відповідальні інстанції: Державна служба інтелектуальної власності України. Показники результативності: зростання активності регіональних груп у прийнятті рішень в інноваційному процесі та використанні фондів.

Завдання 1.4. Створення організацій по здійсненні розробок та досліджень, а також організацій, що мають на мені реалізацію таких проектів.

Інструмент 1.4.1. Спрощення процедури створення організацій по здійсненні розробок та досліджень, а також організацій, що мають на мені реалізацію таких проектів та їхня підтримка.

Захід 17. Трансформація державних інвесторів у науково-дослідні інститути, що на правових засадах сприятиме формуванню чистого венчурного бізнесу. Відповідальні інстанції: Державна служба інтелектуальної власності України за сприяння Верховної Ради України. Показники результативності: зміни в структурі інноваційних інстанцій.

Завдання 1.5. Забезпечення непрямої підтримки інноваційно-спрямованих досліджень та розробок.

Інструмент 1.5.1. Податкове стимулювання досліджень та розробок у бізнес-секторі.

Захід 18. Спрощення системи оподаткування за введення податкових пільг для внутрішніх досліджень та розробок. Відповідальні інстанції: Державна

податкова адміністрація України, Кабінет Міністрів України. Показники результативності: збільшення суми інвестування у дослідження та розробки; поступове зростання інвестування з приватного сектора до рівня 2% ВВП (Лісабонська стратегія, Барселонський критерій).

Захід 19. Розширення системи податкових пільг для державних дослідницьких центрів, науково-дослідних інститутів. Відповідальні інстанції: Державна податкова адміністрація України, Кабінет Міністрів України. Показники результативності: збільшення обсягу розробок, що здійснюються на замовлення навчальних закладів та науково-дослідних інститутів.

Завдання 1.6. Налагодження ефективного зв'язку з громадськістю з метою інформування про успішність інноваційної діяльності від досліджень та розробок.

Захід 20. Проведення PR-кампаній інноваційної діяльності. Відповідальні інстанції: Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Академії правових наук України, Український інститут науково-технічної і економічної інформації, Український видавничий консорціум, Українська Академія Наук, Всеукраїнський турнір юних винахідників та раціоналістів. Показники результативності: підвищення рівня обізнаності громадськості в інноваційній діяльності.

Захід 21. Надання підтримки ряду проектів, що стосуються комунікацій з громадськістю в області інноваційного процесу в рамках PR. Відповідальні інстанції: Державна служба інтелектуальної власності України. Показники результативності: зростання кількості інноваційних пропозицій.

Ціль 2. Встановлення налагодженого публічного та приватного співробітництва.

Завдання 2.1. Формування основи ефективної співпраці державного та приватного секторів над спільними програмами та проектами.

Інструмент 2.1.1. Програми мобільності між науковою та бізнес сферами.

Захід 22. Підготовка та оголошення програм сприяння мобільності переміщення працівників освітньої та бізнес сфери з метою розвитку кооперації державного та приватного секторів, а також трансферу знань та навичок. Кооперація між регіонами. Особливу увагу, на нашу думку, варто приділити

підтримці горизонтальної мобільності молодих спеціалістів та докторантів, що матимуть змогу практикуватися на малих та середніх підприємствах. Відповідальні інстанції: Міністерство освіти та науки України. Показники результативності: виконання поставлених завдань.

Інструмент 2.1.2. Програма сприяння створенню ефективно функціонуючих технологічних платформ.

Захід 23. Оголошення програми встановлення та підтримки технологічних платформ для обраних дисциплін. Роль таких платформ полягає у виконанні завдань Лісабонської угоди (розвиток Європейського наукового простору, збільшення інвестицій у розвиток та дослідження). Відповідальні інстанції: Державна служба інтелектуальної власності України за підтримки Міністерства освіти та науки України. Показники результативності: створення технологічних платформ для окремих дисциплін, виконання заданою програмою цілей і критеріїв успіху, затверджених Урядом, реалізація проектів.

Завдання 2.2. Зростання конкурентоспроможності малого та середнього бізнесу шляхом підтримки впровадження та використання інформаційних та комунікаційних технологій.

Інструмент 2.2.1. Підтримка впровадження і використання інформаційних технологій на малих та середніх підприємствах.

Захід 24. Оголошення програми впровадження та використання інформаційних технологій на малих та середніх підприємствах. Відповідальні інстанції: Український центр інноватики та патентно-інформаційних послуг, Державна служба інтелектуальної власності України, Український інститут науково-технічної і економічної інформації, Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Академії правових наук України. Показники результативності: зростання кількості малих та середніх підприємств, що використовують е-комерцію, е-банкінг та фінансові сервіси.

Захід 25. Оголошення програми підготовки працівників малих та середніх підприємств у напрямку впровадження та використання інформаційних технологій. Програма повинна фінансуватися з державного сектора та з корпоративних фінансів підприємств. Відповідальні інстанції: інститут науково-

технічної і економічної інформації, Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Академії правових наук України. Показники результативності: зростання частки працівників у сфері малого та середнього бізнесу, що користуються інформаційними технологіями.

Завдання 2.3. Забезпечення умов сприяння новоствореним фірмам, що працюють у напрямку впровадження результатів дослідження та розвитку.

Інструмент 2.3.1. Підтримка формування нових технологічних фірм, створених для реалізації результатів досліджень та розробок.

Захід 26. Моніторинг досліджень та надання підтримки державними фондами фірмам, створеним для реалізації результатів досліджень та розробок. Відповідальні інстанції: Державна служба інтелектуальної власності України. Показники результативності: пришвидшення виконання планових проектів.

Захід 27. Оголошення спеціальної програми підтримки створення фірм в результаті відділення від інших юридичних осіб (наприклад, університетів) і спрямовують свою діяльність на майбутню комерціалізацію результатів провадження досліджень та розробок. Відповідальні інстанції: Міністерство освіти і науки України. Показники результативності: створення нових фірм, орієнтованих на високотехнологічні цілі.

Інструмент 2.3.2. Підтримка трансферу знань та технологій.

Захід 28. Підтримка та розширення структурованих програм, терміном на 7 років, щодо сприяння створенню та функціонуванню центрів трансферу технологій, технологічних інкубаторів, наукових та технологічних парків при вищих навчальних закладах, мета яких полягатиме у комерціалізації нових знань та технологій. Відповідальні інстанції: Міністерство економіки України, Державне агентство України з інвестицій та інновацій, Український інститут науково-технічної і економічної інформації. Показники результативності: виконання урядових програм.

Ціль 3. Формування кваліфікованих людських ресурсів.

Завдання 3.1. Формування людських ресурсів для ефективного інноваційного процесу на всіх рівнях управління.

Інструмент 3.1.1. Зміна показників та критеріїв підтримки, встановлених щодо вищих навчальних закладів.

Захід 29. Пряме збільшення обсягу коштів, призначених для ВУЗів у найближчі роки у напрямку підготовки висококваліфікованих спеціалістів необхідних напрямків. Відповідальні інстанції: Міністерство освіти та науки України, Верховна Рада України. Показники результативності: зміна частки ресурсів для нормативної та програмної підготовки спеціалістів.

Захід 30. Поступова зміна показників і критеріїв нормативного забезпечення у ВУЗах у напрямку орієнтації на результативність, а не на ресурсне забезпечення. Відповідальні інстанції: Міністерство освіти та науки України, Верховна Рада України. Показники результативності: якість підготовки.

Захід 31. Збільшення обсягу асигнувань на конкретні науково-дослідні роботи. Відповідальні інстанції: Міністерство освіти та науки України, Верховна Рада України. Показники результативності: співпраця науки з бізнесом.

Інструмент 3.1.2. Мотивація студентів інженерних напрямків.

Захід 32. Відкрита розробка програм, спрямованих на збільшення кількості слухачів інженерної програми, що включатиме поліпшення матеріально-технічних умов для навчання та досліджень у даній сфері. Відповідальні інстанції: Міністерство освіти та науки України. Показники результативності: забезпечення необхідної кількості спеціалістів у галузі інженерії для виконання урядових програм.

Захід 33. Надання підтримки у розвитку програм при підготовці управлінців у сфері інноваційної діяльності та кваліфікованих експертів з оціночної діяльності. Відповідальні інстанції: Міністерство освіти та науки України. Показники результативності: підвищення кваліфікації.

Захід 34. Ліквідація бар'єрів щодо внутрішньої мобільності людських ресурсів для інноваційних процесів. Відповідальні інстанції: Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Академії правових наук України, управлінський апарат підприємств. Показники результативності: трансфер знань та навичок.

Ціль 4. Удосконалення системи державного управління у сфері інтелектуальної власності.

Завдання 4.1. Чітке розмежування обов'язків в системі інституційного забезпечення інтелектуальної власності в Україні.

Інструмент 4.1.1. Спрощення моделі державного управління інтелектуальною власністю з метою чіткого розподілення прав та обов'язків.

Захід 35. Імплементация досвіду європейських країн в контексті формування системи державного управління інтелектуальною власністю в Україні. Відповідальні інстанції: Верховна Рада України. Показники результативності: уникнення правових колізій.

Завдання 4.2. Перевірка необхідності прийнятих урядових дій та потреб суб'єктів інноваційної діяльності.

Інструмент 4.2.1. Встановлення інноваційної інформаційної системи.

Захід 36. Формування та використання незалежної бази даних у сфері промислової інтелектуальної власності. Відповідальні інстанції: Державна служба інтелектуальної власності України, ДП «Українське агентство з авторських та суміжних прав», Державний інститут інтелектуальної власності, Український центр інноватики та патентно-інформаційних послуг, ДП «Український інститут промислової власності», Науково-практичний журнал «Інтелектуальна власність». Показники результативності: зменшення кількості помилок при здійсненні патентування та ліцензування, наявність чіткої інформації про суб'єктів господарської діяльності.

Завдання 4.3. Здійснення поточного контролю за процесом формування стратегій, відповідно до політики інноваційної діяльності.

Інструмент 4.3.1. Координація та гармонізація державної інноваційної політики та регіональних інноваційних стратегій у поєднанні із концепцією економічного зростання.

Захід 37. Гармонізація національної політики дослідження та розвитку із національною інноваційною політикою. Відповідальні інстанції: Міністерство економіки України, Державне агентство України з інвестицій та інновацій, Державна служба інтелектуальної власності України. Показники

результативності: формування пріоритетів використання ресурсів при виконанні проектів та завдань.

Захід 38. Гармонізація національної інноваційної політики із концепцією дослідження, розвитку та інновацій за Лісабонською угодою. Відповідальні інстанції: Міністерство економіки України, Державне агентство України з інвестицій та інновацій, Державна служба інтелектуальної власності України. Показники результативності: створення нових інноваційних продуктів, реалізація пріоритетних завдань.

Захід 39. Уніфікація принципів проведення оцінки об'єктів і інтелектуальної власності в Україні із міжнародними стандартами. Відповідальні інстанції: Міністерство освіти і науки України. Показники результативності: застосування єдиної методики з оцінки інтелектуальної власності.

Захід 40. Приведення законодавства України у відповідність із положеннями міжнародно-правових актів. Відповідальні інстанції: Верховна Рада України. Показники результативності: функціонування уніфіковано законодавства, що сприятиме зменшенню кількості виникнення спорів у сфері інтелектуальної власності.

Для досягнення та істотного поліпшення суспільства необхідними є міри, пов'язані із державним адмініструванням, вищою освітою, підтримкою досліджень та розробок, трансфером технологій, фінансуванням та управлінням корпорацій, що є суб'єктами цієї діяльності. Роль управління у даному напрямку повинна здійснюватися відповідним акредитованим органом – Державна служба інтелектуальної власності України при Міністерстві освіти та науки України.

Візія, тобто головна ідея нової інноваційної політики, являє собою такі відносини, в яких підприємства та інші організації в Україні активно впроваджують інновації, розвивають технології, а також методи організації і управління та забезпечують стійке зростання продуктивності праці та конкурентоспроможності на міжнародних ринках, за умови збереження високого рівня зайнятості. Для цього, на мою думку, необхідно:

- встановити сприятливу основу правових та інституційних умов;
- усунути бар'єри в інноваційній діяльності;

- створити відповідний інструментарій ефективного управління національними об'єктами інтелектуальної власності при виході на міжнародні ринки;

- уніфікувати національну законодавчу базу у сфері інтелектуальної власності із міжнародними нормами.

Незважаючи на наявність позитивних зрушень, ситуація в інноваційній сфері в Україні є досить складною. Конкурентоспроможність нашої країни залежить значною мірою від тимчасових показників (наприклад, низька вартість робочої сили). В оцінці інноваційних можливостей Україна значно відстає від європейських країн. Найбільший дефіцит відчувається у патентуванні, підтримці інновацій фірмами, освіті (низький відсоток випускників інженерної галузі) та фінансуванні досліджень.

Отже, подані вище рекомендації потрібно здійснювати через чотири стратегічні цілі, які були виділені у розробленій нами на рис. 1. моделі формування стратегії ефективного управління національними об'єктами інтелектуальної власності в системі міжнародного науково-технічного співробітництва:

1. Зміцнення позиції наукових досліджень та розробок як джерела інновацій.
2. Створення ефективно функціонуючого державно-приватного партнерства та співробітництва.
3. Забезпечення кваліфікованих людських ресурсів для інноваційної діяльності.
4. Реалізація ефективного державного управління в галузі досліджень, розробок та інновацій.

Перспективними вважаються подальші дослідження ролі об'єктів інтелектуальної власності в системі міжнародного науково-технічного обміну та співробітництва.